

Бабенко О. В.

к. філол. н., доцент кафедри романо-германських мов і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ

Павленко А.Л.

студентка Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ

Шкута А.В.

студентка Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ

ПЕРЕКЛАД ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ

Актуальність даної теми полягає в тому, що переклад поетичних творів є однією з важливих форм міжлітературних взаємин. Оскільки знання іноземних мов і в давні часи, і сьогодні не можна назвати масовим, перекладачі виступають посередниками, які спілкуються в найрізноманітніших сферах життя.

Метою написання даної статті є дослідження перекладу поетичних творів.

Взагалі, переклад – це відтворення оригіналу засобами іншої мови зі збереженням єдності змісту й форми. Фактично без нього не можливо було б говорити про міжлітературний процес у всій його повноті.

Поетичний твір – єдність ідей, образів, слів, звукопису, ритму, інтонації, композиції. Не можна змінити один компонент, щоб це не вплинуло на загальну структуру твору. Зміна одного компоненту обов'язково спричинює зміну усієї системи. Спроба відтворити у поетичному творі усі конструктивні елементи неодмінно призведе до втрати гармонії твору, отже необхідно визначити які елементи в даному творі є головними і відтворити їх з усією можливою точністю, не звертаючи, або звертаючи неістотно, увагу на інші [4]. Ще Максим Рильський з приводу поетичного перекладу писав: «Вважаю неможливим, як дехто цього вимагає, щоб автор поетичного перекладу, отже й сам поет, цілком забув про себе, цілком підкорився індивідуальності іншого поета. Це навіть, здається мені, небажано: таким способом можна стерти пилік з крилець того метелика, що зветься поезією» [6, 240].

Вдалий переклад – такий переклад, в якому передане багатство змісту, сила і краса віршу, особливості стилю, збережена образність і ритміко-мелодична структура поетичного твору [3, 94].

Доречно звернути увагу на надзвичайно велику роль тропів в поезії. Саме вони створюють художній ефект поетичних творів. Більш детально ми прослідкуємо особливості перекладу такого тропу, як епітет, тому що він є системоутворюючим центром тропіки і в нього можуть трансформуватись та зводитись до нього всі інші тропи [5, 4].

Епітети вжиті в оригінальному поетичному тексті, мають у більшості випадків повні відповідники в англійській мові.

Наведемо приклади:

1. Де ти, милий, чорнобривий? Де ти? Озовися!

Як я, бідна, тут горюю, прийди подивися [8].

Where are you dear dark-browed beloved?

Where are you? – Respond?

Come and see how I, poor destitute, painfully grieve.

2. В спразі, у степу жагучім... (автор невідомий (XII ст.) «Плач Ярославни»)

On the waterless lands, on the burning steppe.

Отже, при перекладі поетичних творів у більшості випадків епітети зберігають семантику, структуру, стилістичну функцію, тобто вони мають повні відповідники в англійській мові.

Як відомо, англійська і українська мови належать не тільки до різних гілок індоєвропейської родини мов (перша — до германської, друга - до слов'янської), а й до різних структурних типів мов: перша — переважно аналітична мова, де граматичні відношення у реченні передаються вільними граматичними морфемами, а друга — флективна мова, де граматичні значення й відношення передаються за допомогою зв'язаних граматичних морфем — флексій. Саме розбіжності в будові мов, у наборі їхніх граматичних категорій, форм та конструкцій і становлять труднощі при перекладі, а саме:

1. Співвідношення контексту автора і контексту перекладача. Жоден переклад не може бути абсолютно точним, оскільки сама мовна система приймаючої літератури за своїми об'єктивними даними не може досконало передати зміст оригіналу, що неминуче призводить до втрати певного об'єму інформації [1, 102].

2. Проблема точності і вірності. Як вже було згадано вище, не можливо змінити якусь частину вірша так, щоб це не вплинуло на всю структуру перекладу.

3. Проблема адекватності поетичного перекладу. Адекватним є такий переклад, в якому передані всі наміри автора (як продумані ним, так і несвідомі), в розумінні певного ідейно-емоційного впливу на читача, з дотриманням, у міру можливості (шляхом підбору точних еквівалентів або вдалим субститутів) всіх застосованих автором ресурсів образності, колориту, ритму. Безсумнівно, що при цьому доводиться чимось жертвувати, вибираючи менш істотні моменти тексту [2, 526].

Важливо пам'ятати що існує дев'ять заповідей перекладача, яких він має обов'язково дотримуватися:

- 1) число рядків,
- 2) метр і розмір,
- 3) чергування рим,
- 4) характер переносу,
- 5) характер рим,
- 6) характер словника,
- 7) тип порівнянь,
- 8) особливі засоби,
- 9) переходи тону [7].

Дотримуючись всього, що було вказано в нашій статті ми наведемо власний переклад вірша англійської поетеси Сари Тісдейл «There Will Come Soft Rains».

There will come soft rains and the smell of the ground,

And swallows circling with their shimmering sound;

And frogs in the pools singing at night,

And wild plum trees in tremulous white,
 Robins will wear their feathery fire
 Whistling their whims on a low fence-wire;
 And not one will know of the war, not one
 Will care at last when it is done.
 Not one would mind, neither bird nor tree
 If mankind perished utterly;
 And Spring herself, when she woke at dawn,
 Would scarcely know that we were gone [9].
 Прийде лагідний дощ, буде запах землі,
 Невловимий політ ластівок у далі;
 Будуть славити жаби ночами стави,
 Дикі сливи цвітом прикрасять сади;
 Малинівка вдягне рудопере вбрання
 Заспіває на дроті про примхи зрання.
 І ніхто із живих не згада про війну
 Що було – то згуло, не потрібно давно.
 Не помітять дерева й птахи навкруги
 Що всі люди на світі давно полягли.
 І весна пробудившись після злої зими,
 Не помітить вона, що загинули ми.

Підводячи підсумок і з огляду на все вищесказане, справді адекватним ми вважаємо переклад, який вичерпно передає задум автора у цілому, всі смислові відтінки оригіналу і забезпечує повноцінну і стилістичну відповідність. Такий переклад може бути створений шляхом творчого застосування реалістичного методу відображення художньої дійсності оригіналу, має відбуватися не простий підбір відповідників, а підбір найкращих мовних засобів для відтворення художніх елементів оригіналу.

Література

1. Гаччиладзе Г. Художественный перевод и литературные взаимосвязи. – М.: Наука, 1972. – 180 с.
2. Даль В.И. Толковый словарь великорусского языка: В 4-х т. – М.: Терра, 1995. – Т. 4: Н – В. – 688 с.
3. Івасюк О.Я. Відтворення ритмічних і мелодійних домінант як засіб досягнення адекватності перекладу віршованого тексту. Іноземна філологія. – Вип.98 – Львів: Світ, 1990. – С.93-97.
4. Коптилов В. И. Вширь и вглубь. // Мастерство перевода. М., 1973. В.9
5. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови (Семантика. Структура. Прагматика): Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 [Електронний ресурс] / Т.М. Онопрієнко; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна.–Х.,2002.–19с. <http://www.nbu.gov.ua/ard/2002/02otmssp.zip>
6. Рильський М. Зібрання творів: у 20-ти томах. Т.16. – К., 1987
7. <http://andruhovych.info/intervyu-z-perekladachem-myhajlo-najdan/>
8. <http://www.pisni.org.ua/songs/466736.html>
9. http://quotations.about.com/cs/poemlyrics/a/There_Will_Come.htm